voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 1 december 2020

Openbaar

Onderwerp	Routekaart horeca richting 2021 in coronacrisis
Versienummer	1.0
Portefeuillehouder	R.E. de Heer
Informant	Marjan Willems
Afdeling	Ruimte en Economie
Telefoon	(038) 498 2969
Email	M.Willems@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	5.2.1 We versterken de economische positie van Zwolle als koop- en recreatiecentrum van de regio. De precariobelasting valt onder doel 10.1.1 We voeren een solide financieel beleid
Begroting wijzigen	Ja
Dekking ten laste van	Coronabudget

Bijlagen

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 Op basis van dezelfde werkwijze als in 2020 de horeca tijdelijk extra ruimte bieden om terras uit te zetten om aan de coronamaatregelen te kunnen voldoen en daarbij In de eerste helft van 2021 geen precario te heffen over de terrasruimte die tijdelijk extra wordt ingenomen boven de vergunde ruimte en geen leges berekenen voor het verlengen van de tijdelijk verruimde vergunning.
2 In het eerste halfjaar van 2021 geen precario opleggen voor gebruik van terrasruimte.
3 In het eerste half jaar van 2021 geen liggelden heffen voor commerciële horeca- en cultuurschepen en verhuurbedrijven van bootjes.
4 Tot 1 juli 2021 geen nieuwe horeca toestaan in de stad door nieuwe ondernemers (afwijking bestemmingsplan). Bestaande horeca ondernemers uit Zwolle worden wel gefaciliteerd, wanneer zij ruimte willen toevoegen om te overleven in de 1,5 meter samenleving.
5 De lagere belastingopbrengst van € 170.000 op te vangen door deze ten laste te brengen van het coronabudget..
6 Huurders en pachters van gemeentelijk vastgoed in de horecasector actief benaderen. Op basis van de referentievragen en een maatwerkbeoordeling wordt bepaald of en in welke mate een ondernemer in aanmerking komt voor een korting op de huur of erfpacht.
7 In mei 2021 te bezien hoe de coronacrisis verloopt voor de horecasector en dan een besluit te nemen over eventuele vervolgmaatregelen. Op dat moment zal ook worden bezien hoe de verordening voor precario terrassen en havengelden op de artikelen 4.1, 5, 5.1 en 9 voor geheel 2021 wordt aangepast. Daarin zullen dan in 1 besluit “het niet innen van precario en liggelden in het eerste halfjaar van 2021” en eventuele vervolgmaatregelen worden opgenomen.

Datum 1 december 2020

8 Kennis nemen van de voorgenomen onderzoeken en processen om de binnenstad van Zwolle structureel meer autoluw te maken en de gastvrijheid voor fietsers en voetgangers te verbeteren.

Datum 1 december 2020

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Op 15 maart 2020 is, in verband met de risico's van COVID-19, in Nederland besloten alle samenkomsten te verbieden en is het dringende advies gegeven om zoveel mogelijk thuis te blijven. Deze besluiten hebben veel invloed gehad op meerdere sectoren, waarbij de horeca en de cultuursectoren naar verhouding hard zijn geraakt. Zwolle heeft in antwoord op deze situatie veel maatregelen genomen om deze sectoren te ondersteunen. Doel: een vitale, veilige en veerkrachtige binnenstad ook na de coronacrisis.

Door deze maatregelen en het mooie weer heeft, met name de horeca, een redelijk goede zomer doorgemaakt. Op dinsdag 13 oktober 2020 heeft het kabinet echter een gedeeltelijke lockdown afgekondigd, waarbij de horeca moest sluiten. De culturele sector kreeg te maken met een tijdelijke sluiting van drie weken. De sector is de gevolgen van de eerste lockdown nog niet te boven en moet nu de gevolgen van deze tweede gedeeltelijke lockdown opvangen. Landelijk is de inschatting dat bij 35 tot 40% van de horecaondernemingen de continuïteit in gevaar is.

Het Rijk en decentrale overheden ondersteunen de horeca- en cultuursector op verschillende manieren, o.a. door middel van financiële maatregelen, beschikbaar stellen van ruimte en het bevorderen van samenwerking. Het College heeft in een eerdere voorstellen al aangegeven dat de vitaliteit en veerkracht van het stadcentrum belangrijk zijn. Horeca en cultuur zijn daarbij van vitaal belang. Verschillende partijen uit uw raad hebben tijdens de begrotingsbehandelingen gevraagd te komen met maatregelen om de effecten voor de binnenstad door de coronacrisis het hoofd te bieden. Daarom dit voorstel. We richten ons in dit voorstel nu eerst op (extra maatregelen voor) de horecasector en horeca gerelateerd aan cultuur. Tegelijkertijd loopt een onderzoek binnen Zwolle hoe de middelen van het Ministerie van OCW effectief te besteden binnen de cultuursector.

Beoogd effect
Bevorderen van de vitaliteit en veerkracht van de stad.

Argumenten
1.1 Het innemen van extra terrasruimte levert geen extra omzet en winst op. De ruimte is nodig om te kunnen voldoen aan de maatregelen van de 1,5 meter samenleving.

2.1 De horecasector wordt, in verhouding tot andere sectoren, zwaar geraakt in deze gedeektelijke lockdown.
Horeca is steeds vaker een reden om de stad te bezoeken. Was dit in 2017 en 2018 nog voor 1 op de 7 bezoeken de reden. In 2019 vormde horeca voor 1 op de 5 bezoeken de reden om naar de stad te komen. Voor winkeliers een sterke horecasector helpend. 58% van de bezoekers aan de binnenstad combineert horecabezoek met winkelen, museumbezoek etc. Waar andere sectoren nog enigszins door kunnen in deze gedeeltelijke lockdown, is de horeca gedwongen te sluiten. Afhalen en bezorgen of personeel elders onderbrengen is niet voldoende om de verliezen op te vangen.

2.2 Iedere bijdrage in lastenverlichting is helpend om de kans op continuïteit te vergroten.
De horeca (ook de horeca behorend bij cultuur) is veelal in stadscentra gevestigd. Daar liggen de lasten naar verhouding op een hoger niveau door de schaarse ruimte. Dit vertaalt zich in hoge

huisvestingslasten, zoals huur voor het vastgoed en precario voor het gebruik van de openbare ruimte voor terrassen. Een gedwongen sluiting is daardoor financieel zwaar. Gaat het “niet heffen van precario” de sector redden? Nee. Toch is het zo dat alle kleine beetjes helpen. Afhankelijk van de omvang van het terras varieert de jaarlijkse factuur tussen € 250 en €15.000 voor een individuele ondernemer. Gemiddeld ligt de jaarlijkse factuur voor precario op € 2.500.

2.3 De stad heeft belang bij continuïteit van bestaande horecaondernemers.
De horecasector kent een lage drempel om een bedrijf te starten. Ook ondermijning ligt op de loer. De stad is erbij gebaat om bestaande ondernemers met een bewezen succesvolle exploitatie te faciliteren.

3.1 Ook horeca- en cultuurschepen hebben te kampen met de maatregelen rond de gedeeltelijke lockdown
Horeca- en cultuurschepen hebben geen baat bij de voorgestelde maatregelen voor precario, maar heben het even zwaar. Deze partijen kunnen tegemoet worden gekomen door het tarief voor de liggelden aan te passen.

4.1 Het is niet reeel horecameters toe te voegen aan de stad terwijl horeca ondernemers het zwaar hebben en nog niet duidelijk of er horecabedrijven te koop te zullen komen.
Wanneer Zwolle nu horecameters toe zou voegen aan de stad (bv een winkelpand bestemmen tot horeca), waar nieuwe ondernemers een exploitatie moeten draaien, dan neemt de concurrentie nog verder toe. Het wordt voor ondernemers dan nog moeilijker om de crisis te overleven. Deze tijdelijke maatregel moet daar rust in brengen. Overigens kunnen bestaande Zwolse horeca ondernemers, juist om te overleven in de 1,5 meter samenleving, wel extra ruimte nodig hebben voor hun exploitatie om te overleven. In die gevallen zal de gemeente wel meewerken aan een afwijking op het bestemmingsplan.

4.2 Nieuwe ondernemers kunnen wel een pand overnemen waar al een horecabestemming op zit.
Wanneer een horeca bedrijf te koop staat (met horecabestemming), heeft een initiatiefnemer gewoon de mogelijkheid daar een nieuwe horeca te vestigen. Voor die panden wordt regulier een drank- en horecavergunning of exploitatievergunning verleend.

4.3 Drie criteria vormen een afwegingskader voor situaties die buiten deze tijdelijke maatregel vallen.
De overheid wil een betrouwbare partner zijn. Daarom moet helder zijn welke situaties niet onder deze tijdelijke maatregel vallen. Die criteria zijn: 1. Het onderzoek c.q. de gesprekken voor een initiatief dateren van voor de coronacrisis. 2. Een initiatief is juridisch onontkoombaar. 3. Voorbereidende gesprekken voor plannen die a. passen binnen de horecavisie, b. pas gerealiseerd worden na 1 juli 2021, c of ten goede komen aan Zwolse (horeca) ondernemers.

5.1 Zwolle heeft een coronabudget gevormd om de stad door deze crisis te loodsen. Deze maatregelen komen ten laste van dit budget.6.1 De gemeente heeft een verantwoordelijkheid voor huurders en pachters van gemeentelijk vastgoed.
Landelijk komen vastgoedeigenaren tot afspraken met huurders. Zowel verhuurder als huurder hebben belang bij continuïteit. Die hulp betreft altijd maatwerk en kan bestaan uit uitstel van betaling, het doorschuiven van betalingen richting het einde van het huurcontract of eventueel kwijtschelding van een gedeelte van de huur. In Zwolle is daarom een convenant ondertekend tussen vastgoedpartijen, brouwerijen, banken en ondernemers. In aansluiting daarop zal de gemeente actief het gesprek aangaan met huurders en pachters in de meest getroffen sectoren. Op basis van maatwerk en de vastgestelde referentievragen zal beoordeeld worden of en ik welke mate tegemoetkoming nodig is.

Datum 1 december 2020

7.1 Het verloop van de coronacrisis is vooraf niet goed te voorspellen.
In dit stadium is niet helder hoe snel de maatregelen zullen worden versoepeld en hoe snel de horeca en cultuursector weer een (betere) exploitatie kunnen gaan draaien. Deze onduidelijkheid vraagt om tussentijdse evaluatie in mei 2021. Op dat moment zal bepaald worden of en in hoeverre aanvullende maatregelen nodig zijn.

8.1 Na de goede ervaringen met de verkeersmaatregelen in de zomer van 2020, zullen onderzoeken worden opgestart om te kijken hoe hier structureel vorm aan kan worden gegeven.
Autoluw en gastvrij voor fietsers en voetgangers worden door de positieve ervaringen met de pilot in 2020 gezien als goede ingrediënten voor een vitale en veerkrachtige binnenstad. Dit vraagt verder onderzoek wat dit betekent per locatie en om verkeersbesluiten. Hiervoor komen wij met voorstellen terug in uw Raad.

Risico's
Deze maatregel is bedoeld ter ondersteuning van de horecaondernemers in de stad. Het kan zijn dat er toch horecaondernemers zijn die het financieel niet redden, ondanks deze maatregelen.
Precedentwerking: Door met dit besluit meteen vergelijkbare functies dezelfde ondersteuning te bieden, speelt hier geen risico op precedentwerking. Voor de cultuursector loopt het onderzoek hoe de OCW-gelden te besteden. Huurders en pachters (ook buiten de binnenstad) van de gemeente worden tegemoetgekomen met een maatwerkaanpak. Retail is recent tegemoetgekomen door de bijdrage voor het Zwolle Fonds kwijt te schelden.
Havengelden: Het gaat niet om schepen vanuit de beroepsvaart die "betalen naar gebruik", maar om schepen of ligplaatsen met Zwolle als vaste basis in een sector die zwaar wordt geraakt door corona. Hierdoor is er geen relatie met Port of Zwolle.

Financiën
€ 170.000 komt ten laste van het coronabudget.
Eventueel volgt nog een bijdrage vanuit het Rijk richting gemeenten om de lasten door de coronacrisis (deels) te dekken.

Communicatie
In de bestaande overlegstructuren met de horecaondernemers zal deze informatie worden gedeeld. Voor de havengelden zal dit besluit worden gedeeld met de betrokken partijen.

Vervolg
In het eerste halfjaar van 2021 zullen geen facturen voor precario en havengelden worden verstuurd.
In mei 2021 volgt een tussenevaluatie om te kijken of en in welke mate vervolgmaatregelen nodig zijn.
In de begeleidingscommissie Balans Binnenstad (ondernemers, bewoners en gemeente) en het overkoepelend corona overleg (integraal overleg binnen de gemeente) wordt blijvend gemonitord of aanvullende maatregelen voor een vitale binnenstad noodzakelijk zijn. Dat geldt ook voor de samenwerkende partners binnen het convenant.

Openbaarheid
Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

Datum 1 december 2020

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Ingrid Geveke

BIJLAGE 1

Algemene lijnen en referentievragen tegemoetkoming ondernemers en organisaties

I We zetten in op optimale Rijkscompensatie van financiën
II We volgen landelijke beleid
II Het bereik van mogelijke maatregelen/tegemoetkoming is gericht op langere termijn en vraagt maatwerk
III Stimulering van de economie in regionaal verband

Referentievragen:
- Is ondersteuning van deze organisatie van belang voor de vitaliteit van de stad en waar blijkt dat uit?
- Nemen de sectoren of neemt de organisatie verantwoordelijkheid in termen van: veranderingsbereidheid, ketenafspraken, businesscases, scenario's etc.
- Is een gemeentelijke financiële bijdrage van materiele betekenis voor de organisatie (impact van de ondersteuning)? Of zijn er andere manieren effectief om te ondersteunen? Is instandhouding de enige manier om de maatschappelijke effecten die de gemeente beoogt te bereiken.
- Is de organisatie toekomstbestendig?
- Kun je het uitleggen in de stad?
- Past ondersteuning bij het lange termijnperspectief (min. 5 jaar verder) van de stad?
- Kan het wachten tot een integraal afwegingsmoment?
- Zijn er onderliggende - meer structurele- problemen die eigenlijk aandacht vragen van de sector of organisatie? Komen de probleem wel door Corona?
- Houdt het juridisch stand (precedentwerking, rechtsgelijkheid, staatssteun, Europese/landelijke/decentrale regels)
- Wordt overcompensatie vermeden en de kans op misbruik of inkomensverhoging verkleind
- Bespaart de gemeente op termijn geld door het nu uit te geven, of kan de gemeente het op termijn terug ontvangen.
- Wat zijn de concrete gevolgen als een organisatie failliet gaat?
- Welke voorwaarden kunnen of moeten we verbinden aan ondersteuning?